

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

22 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulietta și de către avocatul Lucanovschi Vasile în numele succesorului părții vătămate Pawljuc Alexander, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2019 și sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 februarie 2019, în cauza penală în privința lui,

*Bajurean Octavian XXXXX, născut la
XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 25.04.2018 – 28.02.2019

instanța de apel: 22.04.2019 – 19.09.2019

instanța de recurs ordinar: 05.11.2019 – 22.09.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 februarie 2018, Bajurean Octavian a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 264 alin. (3) lit. a), b) Cod Penal, fiindu-i numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 (patru) ani.

Conform art. 90 Codul penal, pedeapsa numită inculpatului Bajurean Octavian a fost suspendată pe un termen de 5 (cinci) ani și nu va fi executată dacă în termenul de probă fixat Bajurean Octavian nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

În baza art. 90 alin. (6) Cod Penal, s-a obligat inculpatul Bajurean Octavian să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent.

Conform art. 261 Codul de executare, exercitarea controlului privind comportamentul și executarea pedepsei de către Bajurean Octavian, inclusiv

respectarea restricției stabilite de instanță pe perioada pentru care a fost suspendată executarea pedepsei, se va asigura de către organul de probațiune în a cărui rază teritorială se află domiciliul lui Bajurean Octavian.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, la XXXXX, aproximativ ora 20:30 min, șoferul Bajurean Octavian, aflându-se la volanul automobilului de model „Mercedes E 200” cu numere de înmatriculare (n/î) XXXXX, se deplasa în mun. Chișinău, pe str. Iurii Gagarin din direcția str. Albișoara în direcția str. Fântânilor. În timpul deplasării ajungând în regiunea trecerii nedirijate pentru pietoni, semnalizată prin marcajul rutier 5.50.1 și 5.50.2 anexa nr.3 din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009, (în continuare R.C.R.) și prin marcajul rutier 1.14.1, anexa nr.4 din R.C.R, amplasată pe str. Iurii Gagarin, mun. Chișinău, în imediata apropiere de imobilul nr. 2 și anume, pe sectorul de carosabil unde este amenajată trecerea nedirijată pentru pietoni, nu a manifestat prudență sporită la trafic și nu a manifestat dexteritate în conducere, prin ce a ignorat cerințele art. 45 alin. (1) și (2) din R.C.R, care prevede că „1) conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori:

a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția;

b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase;

d) situația rutieră, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului;

2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”,

cerințele pct. 46 lit. a) din R.C.R. în conformitate cu care „Conducătorul de vehicul trebuie să manifeste prudență sporită și, în caz de necesitate, să reducă viteza până la limita care i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească, în cazurile în care se deplasează pe Ungă: copii, persoane de vârstă înaintată, precum și persoane cu semne evidente de dizabilitate;

cerințele pct. 39 alin. (1) și (2) din R.C.R. potrivit căruia „Înainte începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic”,

cerințele pct. 11 lit. f) R.C.R. care prevede „Conducătorul de vehicul, înainte de plecare și în timpul deplasării este obligat să cedeze trecerea pietonilor la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată. În cazul în care înaintea trecerii pentru pietoni s-a oprit sau a redus viteza vreun vehicul, conducătorii altor vehicule care se deplasează

pe benzile alăturate pot continua deplasarea numai după ce s-au asigurat că pe trecere nu sunt pietoni”,

cerințele pct. 20 alin. (5) R.C.R. conform căruia „Semnalul galben intermitent permite trecerea, totodată avertizează că intersecția sau trecerea pentru pietoni este cu circulația nedirijată și prezintă pericol, impunând conducătorilor prudență sporită” nu a redus viteza ca să poată opri la apariția obstacolului, nu a ținut cont de situația rutieră, nu a manifestat prudența sporită și ca urmare a acestor acțiuni neglijente a comis tamponarea pietonului Ionica Svetlana a.n. XXXXX și Pawljuk Konstantin a.n. XXXXX, care se aflau angajați în traversarea părții carosabilului de la stânga spre dreapta relativ deplasării automobilului, pe trecerea de pietoni semnalizată prin indicatoarele rutiere 5.50.1 și 5.50.2 al anexei nr. 3 al R.C.R, pe marcajul rutier 1.14.1 „trecerea pentru pietoni” al anexei nr. 4 din R.C.R.

În rezultatul accidentului pietonului Ionica Svetlana a.n. XXXXX, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 16 martie 2018, i-au fost cauzate leziuni corporale grave sub formă de „traumatism cranio-cerebral închis manifestat prin comoție cerebrală; fractură liniară os frontal pe dreapta cu trecere pe parietal superior al orbitei drepte cu implicarea ambelor lamele; Plagă contuză frontal pe dreapta, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și în circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporal gravă.

Totodată, în rezultatul accidentului, pietonului Pawljuk Konstantin a.n. XXXXX potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 28 martie 2018, i-au fost cauzate leziuni corporale grave care în consecință au dus la decesul acestuia survenit pe 08 ianuarie 2018, ora 15:25 min. și anume: traumă cranio-cerebrală deschisă cu echimoze pe față, plagă contuză parieto-occipital pe stânga, otoragie pe stânga, hemoragii difuze în țesuturile moi pericraniene, fractura bolții și bazei craniului, hematom subdural emisferial temporo-frontal (clinic), hemoragii subarahnoidene, intracerebrale difuze și în trunchiul cerebral, dilacerare cerebral, edem cerebral, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent sau la lovirea de acesta, care prezintă pericol pentru viață și care au legătură cauzală directă cu decesul.

Acțiunile lui Bajurean Octavian au fost încadrate juridic în baza art.264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal – încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății și decesul unei persoane.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

- procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, Ciobanu

Valentina, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea individualizării pedepsei și a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță, recunoscându-1 pe Bajurean Octavian Alexandru culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal, cu aplicarea art.364/1 Cod de procedură penală, stabilindu-i pedeapsa sub formă de 5 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. A încasa din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 5344,00 lei MD pentru efectuarea expertizelor medico-legale;

- avocatul Lucanovschi Vasile în numele succesorului părții vătămate Pawljuc Alexandru, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 28.02.2019, în privința lui Bajurean Octavian în partea ce ține de executarea pedepsei, cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal și executarea reală a pedepsei numite.

3.1. În motivarea apelului declarat, procurorul a invocat că, deși instanța de judecată a dat aprecierea corectă circumstanțelor de fapt a cauzei și l-a condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal, totuși, aceasta nu a ținut cont de faptul că la stabilirea pedepsei este necesar de a lua în considerație criteriile de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal, conform cărora la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatei.

Instanța de judecată, la stabilirea pedepsei inculpatului Bajurean Octavian, în baza art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal nu a ținut cont de faptul că acesta a săvârșit o infracțiune gravă ce a fost soldată cu consecințe grave - decesul unui pieton și cauzarea vătămarilor grave la al doilea pieton care traversau regulamentar pe trecerea de pietoni. Trecerea de pietoni fiind spațiul destinat pentru deplasarea în siguranță a pietonilor. Astfel, comportamentul inculpatului denotă neatenția acesteia în timp ce se află în trafic, expunând-i la un pericol și pe ceilalți participanți la trafic. Luând în considerație faptul, că mijlocul de transport este o sursă de pericol sporit, care în cazul unei exploatare neconforme poate genera un prejudiciu de o gravitate înaltă Bajurean Octavian, fiind conducătorul de vehicul, cunoștea că urma să respecte cu strictețe normele Regulamentului Circulației Rutiere.

Conducătorul Bajurean Octavian a ignorat totalmente regula stabilită precum că pietonul are prioritate la trafic. Mai mult, numărul îngrijorător de mare al accidentelor rutiere cu final tragic din ultimul timp reflecta o problemă

majoră legată de responsabilitatea conducătorilor auto față de obligațiile ce le revin, și anume - de a respecta regulile de circulație rutieră.

Reieșind din scopul pedepsei penale – restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane - faptul că în privința acestuia a fost aplicată o pedeapsă blândă, poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni.

De asemenea, instanța nu a ținut cont de prevederile art. 227, 229 Cod de procedură penală și a respins neîntemeiat solicitarea procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată.

3.2. În motivarea apelului declarat, avocatul Lucanovschi Vasile în numele succesorului părții vătămate Pawljuc Alexandru a invocat că consideră pedeapsa aplicată inculpatului ca fiind prea blândă, deoarece în pofida faptului că, instanța de judecată corect a încadrat acțiunile inculpatului, consideră că la stabilirea pedepsei, nu a ținut cont în deplină măsură de instituția individualizării pedepsei prin care se înțelege operațiunea de adaptare a pedepsei și a executării ei, la cazul concret și la persoana infractorului, astfel încât să se asigure scopul ei și să se realizeze finalitatea răspunderii penale.

Menționează că, instanța de judecată nu i-a aplicat lui Bajurean Octavian o pedeapsă echitabilă din motiv că, aceasta nu impune careva lipsuri și restricții proporționale faptei infracționale comise, prin care infractorul să conștientizeze gravitatea infracțiunii săvârșite, considerând impunitive acțiunile sale infracționale, creând un teren favorabil pentru comiterea altor fapte ilegale din aceeași categorie.

Consideră oportun și necesar de a aplica față de inculpat o pedeapsă privativă de libertate pentru ca pedeapsa penală să-și atingă scopul enunțat de legiuitor, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât din partea făptuitorului cât și din partea altor membri ai societății.

În contextul în care instanța indică faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă conform prevederilor art. 16 alin.(4) din Cod penal nu este clară poziția acesteia referitor la calificare ca circumstanță atenuantă lipsa antecedentelor penale la inculpat.

Este neclară poziția instanței care nu dă nici o apreciere juridică faptului că cazierul contravențional al inculpatului este destul de voluminos acesta având mai multe încălcări contravenționale în domeniul circulației rutiere fapt care vorbește despre încălcările frecvente ale normelor Regulamentului Circulației Rutiere comise de către inculpat, care cu părere de rău într-un final au dus la decesul unei persoane și vătămarea gravă a alteia.

În atare situație se creează o greșită percepție de inechitate socială care distorsionează percepția societății asupra scopului pedepsei penale, or. succesorul părții vătămate a indicat expres în cadrul cercetării judecătorești faptul că consideră o pedeapsă echitabilă în cazul inculpatului Bajurean Octavian pentru fapta comisă doar o pedeapsă cu închisoarea cu executare.

În cazul aplicării unei pedepse fără executare reală a sancțiunii pentru fapta comisă de către Bajurean Octavian, în societate în general și în cazul victimei și a succesorului părții vătămate în special apare un sentiment de nedreptate și de neîncredere în lege, fapt care poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către avocatul Lucanovschi Vasile în numele succesorului părții vătămate Pawljuk Alexandru și admis apelul declarat de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău Oficiul Principal, Ciobanu Valentina, casată parțial sentința, în partea cheltuielilor de judecată și în această parte pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care s-a încasat de la Bajurean Octavian cheltuielile judiciare în sumă de 5344 lei, în contul statului.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a invocat că, analizând în ansamblu probele cauzei penale date prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, permit instanței de apel de a concluziona despre existența în acțiunile inculpatului Bajurean Octavian a indicilor infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal, potrivit elementelor constitutive: *"încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății și decesul unei persoane"*.

Prima instanță a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, n-a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

La stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului, prima instanță a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, aplicându-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală, și anume: de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de condițiile de viață a lui, de circumstanțele cauzei

care atenuează sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Prima instanță la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță corect, legal și întemeiat a aplicat în privința inculpatului o pedeapsă cu suspendare, pedeapsă pe care o consideră echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

Argumentele procurorului și avocatului succesorului părții vătămate privind inadmisibilitatea aplicării în privința lui Bajurean Octavian a prevederilor art. 90 Cod penal și solicitarea procurorului de aplicare a pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis nu pot fi reținute, deoarece la stabilirea măsurii și mărimii pedepsei în privința inculpatului, în vederea corectării, reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de motivul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea (s-a căit sincer în cele săvârșite, vinovăția în comiterea faptei imputate a recunoscut-o pe deplin, comunicând instanței circumstanțele în care a fost săvârșită infracțiunea, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află, anterior nu a fost condamnat, infracțiunea comisă din imprudență) de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării, astfel prima instanță aplicându-i o pedeapsă legală, întemeiată și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, sub formă de închisoare cu suspendare.

Instanța de apel nu a reținut ca fiind plauzibil argumentul procurorului și avocatului succesorului părții vătămate privind aplicarea pedepsei cu executarea închisorii, deoarece pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Instanța de apel a conchis că pedeapsa aplicată inculpatului este legală și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, iar apelul procurorului în partea stabilirii pedepsei este nefondat și urmează a fi respins.

Instanța de apel a respins argumentele acuzatorului de stat și a succesului părții vătămate cu privire la blândețea pedepsei, or, pedeapsa stabilită și individualizată de către instanța inferioară, corespunde atât principiului proporționalității, cât și scopului pedepsei penale prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, iar stabilirea pedepsei cu închisoarea și dispunerea suspendării executării acesteia luând în considerație gravitatea infracțiunii comise și urmările acesteia nu va asigura realizarea scopului pedepsei penale și nu ar contracara săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și altor persoane.

Prima instanță în limitele legii i-a oferit o șansă inculpatului de a se reabilita față de societate pentru fapta comisă și de a demonstra abilitățile de personalitate cu șanse de realizare. Atât pe durata acestui termen, cât și ulterior Bajurean Octavian nu trebuie să săvârșască o nouă infracțiune, trebuie să demonstreze comportament exemplar și muncă cinstită, cu îndreptățirea încrederii care i-a fost acordată de către instanță, iar pedeapsa solicitată de acuzare, nu-și va atinge scopul Legii penale, care are menirea de a apăra, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, ... precum și întreaga ordine de drept, prevenirea de noi infracțiuni, dar în același timp să nu cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

La aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunea săvârșită, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal, totodată ținând cont și de faptul că, a săvârșit o infracțiune gravă.

Totodată, instanța de apel a reținut că pedeapsa stabilită inculpatului este în corespundere și cu regula nr. 6 din Recomandarea Nr. R (92) a Comitetului de miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate, adoptată de Comitetul de Miniștri la 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de a 482-a reuniune a Delegațiilor de Miniștri, potrivit căreia „natura și durata sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate trebuie de asemenea să fie proporțională cu gravitatea infracțiunii pentru care un delincvent a fost condamnat sau o persoană este inculpată, cât și cu situația personală a acesteia ținând cont de circumstanțele săvârșirii infracțiunii”.

Prima instanță a argumentat deplin poziția adoptată, cât din punct de vedere a cercetării în ansamblu a circumstanțelor cauzei, atât și din punct de vedere a prevederilor legale.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a considerat că la determinarea tipului și măsurii de pedeapsă, instanța de fond a ținut cont de prevederile art.75-77 Cod penal, adică, de pericolul social al crimei comise de Bajurean Octavian, de gravitatea infracțiunii comise care se califică 264 alin.(3) lit. a), b)

Cod penal ca gravă, considerând că acesta poate fi corectat și reeducat nefiind privat de libertate.

Luând în considerare gradul și caracterul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, că fapta comisă prezintă un grad avansat de pericol, prima instanță just i-a aplicat inculpatului și pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen maxim de 4 ani.

În conformitate cu prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau, după caz, a termenului de probă, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Instanța de apel a considerat nejustificată solicitarea acuzării și avocatului succesoriului părții vătămate privind executarea pedepsei cu închisoare stabilită inculpatului, deoarece nu este rațională motiv pentru care a respins solicitarea dată.

Totodată, instanța de apel a reținut ca fiind justificate solicitările procurorului privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară din 28 martie 2018 (f.d.102-103), raportului de expertiză judiciară din 16 martie 2018 (f.d.114-116) și raportului de constatare din 28 martie 2018 (f.d.92-97), în sumă de 5344 lei or, potrivit normelor legale, cheltuielile judiciare solicitate pentru efectuarea acestui tip de expertize urmează a fi trecute în contul inculpatului.

5. Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2019, a fost atacată cu recurs ordinar de către:

- procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care, invocând în calitate de temei pentru recurs ordinar prevederile *art. 427 alin.(1) pct. 6), 10 Cod de procedură penală*, a solicitat casarea parțială a deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare;

- avocatul Lucanovschi Vasile în numele succesoriului părții vătămate Pawljuk Alexander, prin care, invocând în calitate de temei pentru recurs ordinar prevederile *art. 427 alin.(1) pct. 6), 10 Cod de procedură penală*, a

solicitat casarea parțială a deciziei în partea ce ține de pedeapsa aplicată inculpatului, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Bajurean Octavian să fie condamnat la o pedeapsă cu închisoare pe un termen de 4 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani;

5.1 În motivarea recursului ordinar procurorul a invocat că:

- verificând cauza sub aspectul legalității pedepsei penale, instanța de apel urma să de-a răspuns dacă aceasta a fost aplicată, în limitele prevăzute de lege avându-se în vedere nu numai sancțiunea normei penale speciale, ci să țină cont de toate prevederile ce reglementează pedeapsa penală, individualizarea pedepsei, precum și alte criterii ce țin de tratamentul juridic penal;

- pronunțând o decizie de condamnare cu stabilirea pedepsei nonprivative de libertate, pentru comiterea unei infracțiuni cu un grad de prejudiciabilitate sporit, fiind periclitată ordinea de drept, nu a fost atins scopul principal și anume ca sancțiunea penală să-și poată îndeplini mai eficient rolul preventiv-educativ;

- infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației, încălcare ce s-a soldat cu vătămarea gravă a integrității corporale sau sănătății unei persoane, inclusiv și decesul unei persoane, săvârșită de Bajurean Octavian atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligația impusă fiecărui conducător de transport, care este un mijloc de pericol sporit pentru sănătatea și viața nu numai a șoferului, dar și a altor participanți la trafic, mai mult ca atât, prin folosirea directă a mijloacelor, ca izvor de pericol sporit, la exploatarea cărora este obligatorie respectarea necondiționată și strictă a regulilor stipulate în Regulamentul Circulației Rutiere;

- constatarea eronată de către instanța de apel, la adoptarea soluției, prin care colegiul penal s-a mizat pe argumente ce reiese din personalitatea inculpatului, de circumstanțele comiterii infracțiunii, nu pot substitui acel fapt că, prin infracțiunea emisă de către inculpatul Bajurean Octavian s-a adus atingere dreptului la viață;

- în privința făptașului deja nu mai pot fi folosite alte măsuri de constrângere mai blânde ca închisoarea, devreme ce pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare;

- deși inculpatul a acceptat opțiunea de a fi examinată cauza în procedură simplificată potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, această circumstanță relevantă la stabilirea pedepsei nu poate fi valorificată ca o

circumstanță atenuantă judiciară ce ar condiționa aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, dat fiind că inculpatul deja a beneficiat de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de sancțiunea normei de care a fost acuzat;

- concluziile instanței de apel în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului sunt greșite și neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

5.2 În motivarea recursului ordinar avocatul Lucanovschi Vasile în numele succesorului părții vătămate Pawljuk Alexander a invocat că:

- instanța de judecată nu a indicat expres prin ce anume s-a manifestat contribuirea activă la descoperirea infracțiunii și a indicat căința sinceră ca o circumstanță atenuantă cu toate că tot în cuprinsul sentinței instanța menționează faptul că recunoașterea vinovăției cu alte cuvinte căința sinceră nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă deoarece ar însemna că aceleași situații de drept se acordă o dublă valență juridică în contextul în care inculpatul a beneficiat deja de o reducere de pedeapsă prin prisma art.364¹ alin.(8) din Cod de procedură penală, solicitând examinarea cauzei penale în procedură simplificată;

- este neclară poziția instanței care nu dă nici o apreciere juridică faptului că cazierul contravențional al inculpatului este destul de voluminos acesta având mai multe încălcări contravenționale în domeniul circulației rutiere fapt care vorbește despre încălcările frecvente ale normelor Regulamentului Circulației Rutiere comise de către inculpat, care cu părere de rău într-un final au dus la decesul unei persoane și vătămarea gravă a alteia;

- atât instanța de fond cât și cea de apel au luat poziția apărării inculpatului invocând circumstanțe atenuante care nici măcar apărarea lui în persoana avocatului, nu le-a invocat, însă faptul că în urma acțiunilor condamnatului au avut de suferit grav 2 persoane care traversau strada regulamentar pe trecere de pietoni, una dintre care a decedat instanța l-a trecut cu vederea, tară ca să se expună la individualizarea pedepsei asupra prezenței în calificarea acțiunilor inculpatului a două litere din aliniatul 3) al articolului 264 Cod penal;

- instanța de fond greșit a indicat în cuprinsul hotărârii faptul că inculpatul/condamnatul are un copil minor la întreținere circumstanță pe care instanța de apel a tratat-o ca una atenuantă cu toate că nici la urmărire penală, nici la judecarea cauzei în primă instanță, nici măcar în instanța de apel inculpatul/condamnatul nu a prezentat careva probe în acest sens (certificat de naștere a copilului)unde Bajurean Octavian să fie inclus la rubrica tată, or, după cum s-a constatat anterior ultimul nici măcar nu este căsătorit;

- instanța de fond nici nu a indicat măcar în dispozitivul sentinței categoria de penitenciar în care urmează să fie executată pedeapsa așa cum prevede art.395 alin.(3) din Cod de procedură penală, însă cu părere de rău instanța de apel a lăsat această circumstanță fără atenție și nu s-a expus în nici un fel asupra celor indicate în cerere, fapt care demonstrează că instanța nu a îndeplinit consecutivitatea și ordinea de individualizare a pedepsei stabilită la art.75 din Cod penal;

- instanța de apel a pronunțat o decizie care este contrară legii fără a se expune asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel depusă de către reprezentantul succesorului părții vătămate, precum și a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

6. Referință asupra recursurilor declarate nu a fost depusă.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, să caseze total sau parțial hotărârea atacată, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Din dispoziția legală menționată mai sus rezultă că, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel și de fond, inclusiv și să le caseze parțial, în cazul constatării comiterii erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate.

Reieșind din prevederile alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

În recursurile declarate, procurorul și apărătorul succesorului părții vătămate invocă de drept temeiurile de casare stipulate la pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevăd că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Din conținutul recursurilor declarate, rezultă că autorii acestora își exprimă dezacordul cu aplicarea nejustificată de către instanțele de fond la

pedeapsa stabilită a prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, considerând eronată o astfel de soluție, deoarece este neproportională circumstanțelor stabilite la caz, fiind una prea blândă, care nu atinge scopul pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectarea persoanei vinovate și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și de către alte persoane.

Analizând hotărârea atacată și adoptată de instanța ierarhic inferioară sub aspectul menționat, în raport cu circumstanțele cauzei, în prezenta speță, Colegiul consideră că, soluția instanței de apel în latura stabilirii modului de executare a pedepsei este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de dispoziția alin. (1) art. 75 Cod penal, ce prevede că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

Este important de accentuat că, prin criteriile generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care sunt obligate să se conducă instanțele de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Instanțelor de judecată, legea penală le acordă o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării pedepsei penale, luând în considerație caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținând cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Deci, Colegiul menționează că, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată, iar după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile Părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente de ordin legal sau faptic.

Potrivit art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

În prezenta cauză supusă judecării, se atestă că inculpatul a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni grave, prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal.

Din conținutul părții descriptive a deciziei instanței de apel, la capitolul stabilirii tipului și termenului pedepsei inculpatului, s-a ținut cont că potrivit

art. 16 alin. (4) Cod penal, fapta prejudiciabilă comisă de ultimul constituie o infracțiune gravă, ca circumstanță atenuantă a fost reținută căința sinceră, circumstanțe agravante nu au fost stabilite, fiindu-i stabilită ultimului pedeapsă ținând cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală și sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal – 4 ani închisoare. Potrivit art. 90 Cod penal, pedeapsa numită fiind suspendată pe un termen de 5 (cinci) ani.

În speța dată, instanța de apel a statuat, luând în considerație natura infracțiunilor comise, precum și conglomeratul de circumstanțe constatate, că este inoportun și neproporțional de a aplica executarea reală a pedepsei cu închisoare pentru inculpat, astfel că alegațiile procurorului au fost respinse în acest sens, și ca urmare constatată incidența la caz a aplicării dispozițiilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Studiind minuțios lucrările dosarului, în raport cu concluziile instanței de apel, Colegiul penal lărgit consideră că, instanța ierarhic inferioară, la adoptarea soluției în partea stabilirii modului de executare a pedepsei inculpatului, nu a ținut cont de toate criteriile de individualizare a pedepsei și nefondat a conchis aplicarea în privința inculpatului prevederile art. 90 Cod penal în privința vinovatului.

Instanța de recurs notează că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În același rând, Colegiul notează că, în textul art. 90 alin. (1) Cod penal, lexemul „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme, atunci când este evidentă inconsistența aplicării acestor prevederi.

Îndeplinirea condițiilor de lege, poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, pentru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanțele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei, prevăzute de art. 90 Cod penal, se referă la: pedeapsa aplicată și

natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

În viziunea Colegiului penal lărgit, circumstanțele cauzei impun numirea inculpatului a pedepsei privative de libertate cu executarea în penitenciar, pe când instanța de apel insuficient a abordat condițiile ce vizează gravitatea infracțiunii, pericolul social al acesteia, consecințele survenite, personalitatea făptuitorului, eronat concluzionând asupra oportunității numirii pedepsei cu închisoare, fără executarea reală a acesteia.

În susținerea raționamentelor sale, instanța de recurs notează că, potrivit lucrărilor dosarului, inculpatul, a săvârșit o infracțiune gravă, prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal - infracțiune de încălcare a regulilor de securitate a circulației, soldată decesul persoanei. Aceasta atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligația impusă fiecărui conducător de transport, care este un mijloc de pericol sporit pentru sănătatea și viața nu numai a șoferului, dar și a altor participanți la trafic.

În opinia Colegiului, instanța de apel nu a dat o analiză profundă situației de fapt și circumstanțelor comiterii infracțiunii, or, prin infracțiunea comisă de către inculpatul Bajurean Octavian s-a adus atingere dreptului la viață, dat fiind că în urma încălcării regulilor de securitate a circulației a decedat o persoană.

Un alt aspect, în opinia instanței de recurs, care nu a fost abordat suficient de către instanțele de fond la individualizarea modului de executare a pedepsei este și mențiunea instanței precum că, scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia. La acest capitol, instanța de recurs, ținând cont de natura infracțiunii comise de inculpat, consideră că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, în prezenta speță, nu va avea un impact scontat asupra atingerii scopului pedepsei penale, prevăzute la art. 61 alin. (2) Cod penal și anume restabilirea echității sociale și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Colegiul penal lărgit, apreciază ca temeinice argumentele invocate de către recurenți în recursurile ordinare, iar concluzia instanței de apel privind posibilitatea aplicării pedepsei cu suspendare, potrivit prevederilor art.90 Cod penal, fiind una eronată și neîntemeiată.

Astfel, instanța de recurs, consideră necesar de a stabili inculpatului Bajurean Octavian, pentru infracțiunea comisă, pedeapsa cu închisoare, fără aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

În temeiul celor expuse, Colegiul penal conchide că, recursurile declarate urmează a fi admise, cu casarea hotărârii instanței de apel, în partea modului de executare a pedepsei și în această parte, rejudecând cauza urmează a fi

pronunțată o nouă hotărâre, prin care va fi exclusă aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Lucanovschi Vasile în numele succesorului părții vătămate Pawljuc Alexander, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2019 și sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 februarie 2019 în partea aplicării în privința inculpatului a prevederilor art.90 Cod penal, rejudecă cauza în această parte și pronunță o nouă hotărâre, conform căreia exclude aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Bajurean Octavian XXXXX, se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, prin aplicarea prevederilor și art. 364¹ Cod de procedură penală, la o pedeapsă penală sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 (patru) ani.

Termenul executării pedepsei cu închisoare stabilite lui **Bajurean Octavian** XXXXX, de calculat din momentul reținerii.

În rest, dispozițiile deciziei atacate, se mențin.

Decizia motivată pronunțată la 09 noiembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena